

Verlag Regiobijeenkomst Expertisecentrum handicap + studie bij de Vrije Universiteit (VU) in Amsterdam

Op dinsdag 8 oktober jl. faciliteerde de VU de [regiobijeenkomst](#) van Expertisecentrum Handicap + Studie. Het thema van de bijeenkomst was het borgen van kwaliteit door het agenderen en implementeren van het beleid op studeren met een functiebeperking en studentenwelzijn. Erna Klein Ikkink, directeur Student- en Onderwijszaken, opende de bijeenkomst en vertelde over de praktijk binnen de VU. De weg naar inclusief onderwijs wordt nu ingeslagen na jaren werken aan gelijke behandeling. Ze citeerde Louise Elffers, die toelatingseisen en begaanbaarheid van het onderwijs onderscheidt, waarmee je formele en informele obstakels voor studenten kunt identificeren. Ze benadrukt dat een welkom vanaf het begin en gezien worden belangrijk zijn.

Verandermodel

Omschakelen naar een inclusieve onderwijsinstelling is een verandering. Aan de hand van het verandermodel van Knoster presenteerde handicap + studie de benodigheden voor verandering. Wat is de visie van de instelling, is er urgentie voor verandering? Ligt er een plan, zijn er voldoende middelen en de juiste competenties voorhanden? Over deze vragen werd met elkaar gesproken. Uit de discussie kwam naar voren dat er goede initiatieven zijn en de wil om stappen te zetten richting inclusiever onderwijs er veelal is. Onderzoek en cijfers zijn onontbeerlijk om de urgentie te benadrukken. Het aspect tijd is vaak een knelpunt, er is weinig ruimte voor het verder ontwikkelen van competenties of werken aan verandering/innovatie. Ook is de verbinding tussen bestuurs-/beleidsniveau en de praktijk/uitvoering nog niet altijd optimaal en dat heeft effect op het draagvlak en borging in de staande organisatie.

VISIE	URGENTIE	PLAN	MIDDELEN	COMPETENTIES	VERANDERING
X	URGENTIE	PLAN	MIDDELEN	COMPETENTIES	VERWARRING
VISIE	X	PLAN	MIDDELEN	COMPETENTIES	WEERSTAND
VISIE	URGENTIE	X	MIDDELEN	COMPETENTIES	CHAOS
VISIE	URGENTIE	PLAN	X	COMPETENTIES	FRUSTRATIE
VISIE	URGENTIE	PLAN	MIDDELEN	X	ANGST

Afgeleide van T. Knoster (1991)

Good practices

Het is duidelijk dat studeren met een functiebeperking en studentenwelzijn op de beleidsagenda's staan binnen onderwijsinstellingen, bij studentenbonden en in Den Haag. De vraag die speelt is hoe je het beleid vormgeeft en borgt. Binnen de VU zijn onlangs grote stappen gezet. Yvonne Berkhoff, hoofd Centrale Studentbegeleiding, schetste de historie van het beleid studeren met een beperking. Sinds 2013 is er een beleidsplan studeren met een functiebeperking, wat in 2015 en 2017 gemonitord is. Dit heeft geleid tot aandacht voor en afspraken over onder andere digitale toegankelijkheid, de rol en competenties van studieadviseurs en de informatievoorziening. Ze gaf aan dat het ondertekenen van de intentieverklaring VN-verdrag begin 2018 een belangrijke stap voor de VU is geweest. De VU heeft inclusief onderwijs nu als een 'stip op de horizon'. Op het gebied van studentenwelzijn voert de VU het project Caring Universities uit samen met de universiteiten van Maastricht, Leiden en Utrecht. Voor studenten zullen e-interventies worden aangeboden. Ook is het aantal studentenpsychologen is uitgebreid, waardoor de wachttijden verminderd zijn. Er is een hulpmatrix voor studenten gemaakt en er start een pilot voor langstudeerders.

Studente Rianna de Jonker gaf vervolgens een indrukwekkende presentatie waarin ze haar ervaringen met ons deelde ten aanzien van onder andere informatievoorziening, toegankelijkheid van de gebouwen en de omgeving van de universiteit, de begeleiding en de studeerbaarheid. Ze is onder meer tevreden over het speciale begeleidingsteam bij de centrale studentbegeleiding. Wat onder andere beter kan is aandacht voor (de voorbereiding op) stage en werk.

Marjolein Büscher-Touwen is vanuit handicap + studie ingehuurd door de VU als projectmanager studeren met een functiebeperking. Zij heeft in samenwerking met betrokkenen, gezorgd voor een meerjarenprogramma studeren met een functiebeperking, dat juist deze week is geaccordeerd in het overleg van

onderwijsportefeuillehouders. Er wordt jaarlijks € 120.000 uitgetrokken hiervoor. Deze middelen zijn afkomstig uit de kwaliteitsgelden. Er zal middels drie projecten ingezet worden op het verbeteren van de informatievoorziening voor studenten én medewerkers, toegankelijkheid en studeerbaarheid. Het doel is inclusiever onderwijs en hiermee minder individuele aanvragen voor aanpassingen, maar een verbreding van de 'snelweg' naar het diploma. Het betreft een omslag van reactief naar proactief handelen.

Na de lunch ging Theo Bakker, teamleider student analytics VU, in op zijn promotieonderzoek. Zijn onderzoek betreft studenten met een autismespectrumstoornis (ASS) binnen de VU. Hij heeft zich tot nu gericht op de achtergrondkenmerken en aanmeldingskenmerken van studenten met ASS en de vraag wat het studiesucces is van studenten met ASS in het eerste studiejaar. Zijn onderzoek maakt duidelijk dat goede informatievoorziening over ondersteuningsmogelijkheden al voor aanvang van de studie belangrijk is. En daarbij laten zien dat het goed mogelijk is om succesvol te studeren met ASS. De overgangperiode zou beter gefaciliteerd moeten worden, zodat studenten zich makkelijker durven te melden (disclosure). Het blijkt dat studenten met ASS alleen in periode 3 minder studiepunten halen dan andere studenten. Het zou goed zijn om studenten direct een intake bij het team autisme te laten hebben en hen hulp te bieden (nu vaak pas in jaar 2 of 3). Een goed voorbeeld bij de HvA/UvA is de zogenaamde 'soft landing'. Zij hebben daarmee de jongeren met een beperking al in beeld voor de start van de opleiding. Hiermee kun je deels voorkomen dat studenten besluiten om hun beperking niet te melden (eerst zelf willen proberen, met een schone lei 'gewoon' beginnen) en meteen de benodigde voorzieningen en begeleiding bieden.